

Дзвоник

№62

Журнал для українських дітей Румунії
Місячник Союзу Українців Румунії. 4 рік видання, травень, 2012 рік

З Міжнародним
днем
захисту дітей!

Dzvonuk (Clopotel)

№ 62, 2012 р.

Журнал для українських дітей Румунії.
Заснований у 2007 році.

Над *Dzvonukom* працювали:

Головний редактор: Микола Корсюк

Редактор: Людмила Дорош

Редколегія: Іван Ковач, Михайло Михайлюк, Михайло Трайста, Марія Чубіка.

Адреса редакції:

м. Бухарест, вул. Раду Попеску, 15, с.1
тел.: 021-222-07-29; 021-222-07-37;
телефони/факси: 021-222-07-37

Друкарня:

«S.C. SMART ORGANIZATION S.R.L.»

Adresa redacției:

str. Radu Popescu 15, sect. 1

București, România.

Наша електронна адреса:
redactia.clopotel@gmail.com

Dzvonuk пропонує:

- * казки
- * оповідання
- * вірші
- * загадки
- * дитячу енциклопедію
- * сторінку народознавства
- * пісеньки
- * сторінки-розмальовки
- * рухливі ігри

Dzvonuk завжди радо прислухається до ваших пропозицій і друкуватиме надіслані вами спроби!

Увага! За достовірність надрукованих матеріалів відповідають їх автори!

Яків ЩОГЛІВ

ТРАВЕНЬ

Не дивуйся, що з весною

Інший світ настав:

Полям, лісом і водою

Травень завладав!

Глянь у поле: по коліна

Досягла трава;

Сонце жито і ярини

Яр'ю облива.

Подивись на прозір річки,

Як її вода,

Лючи хвилі невеличкі,

Млоддю вигляда.

Хлопчик стиха коло броду

Тягне рогозу;

Темна сила хиле в воду

Вільху і лозу.

А ходім сюди зо мною

В чорностволий ліс, –

Він ще листвою густою

Не зовсім заріс.

Тут тобі остання пташка,

Жоден черв'ячок;

На стволині черепашка,

На траві жучок, –

Скажуть всі вони: «З весною

Інший світ настав;

Полям, лісом і водою

Травень завладав!»

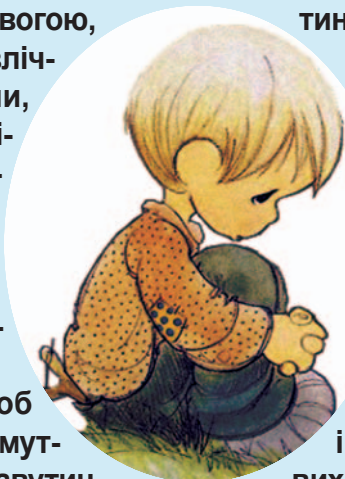
Микола КОРСЮК

Диво грибної пори

XIII

Петрусь зоприпинився. Його знову ополонила цікавість. Досі стільки пережив, що вже важко було зрозуміти, що з ним твориться і як має діяти. До цього часу з ним такого не траплялося і він почувався в цілковитій безвиході. Дотепер усе було звичайним, буденним. Домашні роботи, заняття в школі, забави із друзями, футбол. А тепер якесь диво. Диво цієї осінньої грибної пори. Повне несподіванок. І то несподіванок вкрай загадкових, що збурюють його душу томливою тривогою, яка зграсовує його пам'ять безліччю нав'язливих думок. Вони, мов бджолиний рій, важко обсіли його мозок і не дають докопатися до мудрого розсуду. Та що там до мудрого? Хай би хоч до тверезого, небагатослівного, звичайного, так би мовити по-людському щоденного.

Петрусь сперся спиною об стовбур смереки, втупивши мутний погляд у бік будинку Павутинчиного брата, і його не покидали скрушні думки, які вихлюпувались у пам'ять. Він із тяжістю перелопачував їх, шукаючи надійної опори, щоб оговтатися і прийти до себе. Насамперед не міг збагнути, чому цей будинок, що виднівся вже не так далеко, був яйцеподібної, перетятої впоперек, форми. Якби ця споруда трохи вища, то він вважає, що вона повинна б стояти на курячій ніжці. Як у казках. А це – наче якийсь купол. Хоч і світиться від призахідного сонця, але якийсь він сірий, холодно-непривітний, наче ніхто там не живе, не дихає людським духом. Оце й відлякувало Петруся і водночас дратувало. І він приходив поволи до тями, очікуючи, коли Павутинка заговорить до нього. Оглянувся довкруг себе, але її не було коло нього. Не занепо-

коївся, бо знав, що вона повинна бути десь неподалік. Тому й не кликав. Не одзивався. Сів під прегустою гачугою і очікував спокійно. Бо що ще може статися? Яка дивота? Не одзивався, хоч пригадав, що Павутинка говорила, що на нього чекають іще кілька випробувань. Та невже вони можуть бути більш небезпечні, ніж те, що він досі пережив? Душа його вже відійшла, глузд прояснів, і він спокійно споглядав синюватий виднокіл, що стелився над садибою Павутинчиного брата.

Мовчав. Пам'ять почала спокійно виранковуватись, випогоджуватись. Згадався батько, його лагідна вдача, по тілу враз прострумила теплінь його долоні, озвалися порадливі слова. «Все буде на гаразд, синку. Не розчаровуйся наспіх, а порозміркуй спокійно, що і як. А тоді вже дій. Завжди виважено і спокійно. І розумно, без жодних вихваток. Бо в житті всяке буває, і все те треба пережити, перетерпіти з гідністю. Щоб потім тебе не мучила совість, що поступив неправильно. Бо люди – як люди, усяке буває». І враз до Петруся донісся різкий гриб'ячий запах. Його наче навiali батькові слова. І як він забув, чому він тут? Пошукав поглядом корзинку, потягнувся до неї.

– Ну що, легіню, оговтався? – почувся голос Павутинки. – Я стільки переждала, поки ти одійдеш і зберешся з думками.

– Все в порядку, – підвівся Петрусь. – Ходімо, поки ще завидно. Ви говорили, що нас ще чекають несподіванки.

– Так, але не нас, а тебе.

– Вже будь-що-будь. Тож скажете?

– На все свій час, парубче. Отже ходімо...

Ірина МОЙСЕЙ

Казка про доброго дракона Звірка і Оленку-красуню

(Продовження з попереднього числа)

Коли Оленка зі Звірком і кікіморами вийшли на галявину, вечірка вже була в розпалі. Мора і Мара одразу ж рвонули з місця і зникли в натовпі, тільки то тут, то там були чутні їх голоси.

«Людно!..» – це перше, що спало на гадку Оленці, і вона сама всміхнулася своїй думці: «Як може бути людно там, де немає жодної людини, ну, крім мене, звичайно...» З цікавістю розглядала казкових істот, про яких читала в книжках, одні були майже такими, як вона собі уявляла, інші виглядали настільки незвичайно, що дівчинка навіть не могла збагнути, хто вони. Присутні в свою чергу зацікавились ново-прибулою гостею. Одні почали наближатись, інші спостерігали здалека.

Раптом неподалік в натовпі знову задзвеніли голоси Мари і Мори: «Розійдіться!», «Розступіться!», «Дорогу!», «Пропустіть!», «Дооо-роо-гууу!». Всі розступилися і до Оленки з натовпу посунуло... щось. Щось велике, чорне, волохате. Очі, мов блюдця, зеленкувато відсвічували і здавалися злими. Оленка знала, що боятися нічого, але все ж відчула, як спиною пробігли мурашки: «Це Бабай?!» «Щось» зупинилося перед нею і широко усміхнулося. З-за його спini виглянуло друге «щось», копія першого, тільки набагато менше, і зелений вогник в очах був інакшим, він світився дитячою цікавістю. Тепер Оленка була переконана, що це і є Бабай та його син Бабайко.

Звірко і Бабай по-дружньому привітались, обнялися, похлопавши один одного по спині. Далі почалася церемонія знайомства і привітань.

– Я гадаю, Оленко, ти тут швидко освоїшся, познайомишся з усіма. Мара і Мора, без сумніву, тобі допоможуть, – засміявся Бабай, а кікімори, які й досі не минали жодної можливості вставити словечко, заметушилися довкола ще жвавіше.

– Здоров, стара! – почувла Оленка, як Звірко привітався з кимось, оглянувшись і зраділа – до них наближалася Баба Яга. Не встигла відкрити

рота, щоб привітатися, як поряд щось затарабанило. «О, з'явився вже!», «Наш вічний жених!», «Як почув – так бігом прискакав!» – затріскотіли кікімори, і всі вибухнули сміхом.

– Ну чого ви почали? – образився дивний, сухорлявий, не дуже приємного вигляду дідусь, який старався не виглядати дідусем.

– Не сердись, Коцею! Вітаю, давненько не бачились, – втамовуючи сміх, привітався Звірко.

– Будь ласка, представте мене юній леді, – схилився Кощей в поклони, стараючись виглядати елегантно, і знову загримотів металевими обладунками, які явно були завеликими для нього.

«Ну ось, зараз почнетесь!», «Готуйся, Оленко!», «Зараз тебе сватати будуть!» – не вгавали Мара і Мора.

– Звичайно познайомим, старий, – аж заплакана від сміху відповіла Баба Яга. – Це Оленка, але вона не юна леді, а ще маленька леді.

– Ну й що, що маленька, виросте, – зовсім не збентежився Кощей і вже до Оленки: – У вас таке гарне ім'я, красуне.

Всі знову порскнули сміхом.

– От невгамовний кавалер, – крізь сміх сказав Звірко, – ім'я то гарне, а воно тобі ніщо не нагадує?

– А що має нагадувати? – на цей раз Кощей помітно розхвилювався.

– А те, як по шапці тобі надавали за Олену Прекрасну, – продовжувала кепкувати Баба Яга.

Оленці вже стало шкода Кощея, але раптом в її голові мелькнула думка...

– А я читала, що вас... – і розгубилася, але надія, яка загорілася в її серці, дала сил докінчити фразу, – що вас вбили...

– Читала, значить... Як бачиш, вбити не вбили, а от серце моє розбили.

– Ох, Коцею, скільки разів тобі його розбивали... – іронічно поспівчував Звірко, і всі знову засміялись.

Їх веселощі перервав Бабай. Він підійшов зовсім тихо, торкнув дівчинку за плече і сказав:

– Оленко, мені потрібна твоя допомога.

(Далі буде)

Марія ЧУМАРНА

Зелені свята

Клечається світ в зелене –
 Листочками липи й клена,
 Звиваються у віночки
 Дванадцяти трав голосочки:
 Що рутоньки та барвіночку,
 Що м'ятоньки та василечку,
 Рум'яноньку і любисточку,
 Деревію-столисточку.
 Береза із вітром грається,
 У кола гіллям спілітається:
 А дівонькам – розплітати,
 В берези долі питати.
 Клечається світ в зелене –
 Зелене свято у мене!
 І ще у моєї черешні,
 Що ягідки родить вперше...

Анатолій АНАСТАСЬЄВ

Травневий дощ

Здрастуй, дощику
 травневий, здрастуй!
 Упади на землю з висоти.
 Всі ми у турботах, тож,
 будь ласка,
 Разом з нами потрудись і ти.

Прошуми ланами і лісами,
 Дай води напитися землі,

Переймися добрими ділами,
 Спільну радість нашу розділи.
 Пагінцеві дай налитись соком,
 Квітові - у зав'язь перейти,
 В річку влийся і з її потоком
 Весело турбіни покрути.

І нехай під твій веселий клекіт
 Босоногі мрійники малі
 На струмках у плавання далекі
 Споряджають тріски-кораблі.

Здрастуй, дощику травневий, здрастуй!
 Упади на землю з висоти.
 Ми тебе чекаємо. Будь ласка,
 Дощику травневий, припусти!

Надія КРАСОТКІНА

Дитинство моє

Я зроблю калинову сопілочку,
 Щиру пісню ясну заведу.
 По зеленій травичці, по зіллячку
 Я дитинство своє проведу.

Бо ж воно вже до мене не вернеться,
 Може лиш коли-небудь у сні.
 А до інших дівчаток пригорнеться
 Й поведе до п'яної весни.

Це вони по лужку тепер мчатимуть –
 Безтурботні, веселі, ясні...
 Квіти в росах в віночки влітатимуть
 І співатимуть щирі пісні.

Ну, а я по весні і по юності
 Буду власні топтати стежки.
 Ой, дитинство моє, квітковрунисте,
 На які ж ти пішло бережки...

Людмила ДОРОШ

Незвичайний пульт

(Продовження з 61 числа)

У п'ятницю з самого ранку переіщив сильний дощ. Юрко одягнув на себе плащ-дощовик, узув гумові чоботи і пішов-таки до школи, хоча в такий дощовий день йому так хотілося залишитися вдома, сидіти закутаним у теплий плед і дивитися телевізор. Та хіба з його батьками чи бабусяю пройде такий номер? Як скаже, що хворий – вивуть лікаря, може, ще й укол йому дадуть. Так що вибору у нього не було – або ліки і лежання в ліжку (а телевізор – дзюзьки) або йди, хлопче, до школи. Добре, що сьогодні п'ятниця, може, і вчителі не будуть дуже вимогливими, і день швидко мине. Тож вибравши менше зло, Юрко побіг під дощем до школи.

Аж раптом серед натовпу людей, кожен з яких поспішав під парасольками хто-куди, Юркові здалося, що він бачить ту загадкову бабусяю, яка дала йому пульт.

«Ой, – промайнуло у хлопця у голові, – я ж хотів повернути пульт бабусі...» Проте його внутрішній голос нашіптував: «Та навіщо це робити? Врешті-решт, це ж подарунок, ти заслуговуєш його. Адже ти був чемним і допоміг бабусі перейти вулицю, та і взагалі допомагаєш людям. Залиш його собі, він тобі потрібніший, ніж тій бабусі».

Ось так, поки він стояв посеред вулиці і розмірковував, бабуся зникла за рогом вулиці, а Юрко вийшов з оцепеніння, лише коли вантажівка проїхала з великою швидкістю геть близько до тротуару і обдала його з ніг до голови водою.

«Ой, так я і до школи спізнюся», – стрепенувся Юрко і побіг до школи. Але він таки спізнився: урок української мови вже почався, і коли він тихесенько відкрив двері, щоб непомітно прослизнути на своє місце, голос учительки спинив його:

– Юрку, швиденько займай своє місце і витягуй один аркуш білого паперу й ручку, більше нічого. Сьогодні у нас непопереджена перевірка знань, ось тобі завдання, – вона простягнула йому аркуш паперу, – сідай, оговтайся і працюй до кінця уроку, – а сама

сіла за вільну останню парту, якраз за спиною у Юрка.

«Ой лишенько, – запанікував хлопець, – я ж нічого не знаю... Добре, що взяв із собою пульт!»

Він потихеньку спробував дістати з портфеля своє спасіння.

– Юрку, що ти там вовтузишся? – строго запитала вчителька. – Припини негайно, а то вийдеш за двері.

Хлопчина вже геть упав духом. Хвилини минали швидко, він старався був зосередитися, щоб пригадати хоч якесь правило і розв'язати бодай одне завдання, але в голові було пусто, а пультом він ніяк не міг скористатися.

А тут вже і дзвоник пролунав, учителька піднялася зібрати роботи і лишень тоді Юркові вдалося взяти в руки той рятівний пульт. Він натиснув необхідну кнопку, весь клас завмер, хто де був, а він хотів був переписати від їхнього відмінника Сашка всю контрольну роботу, але пригадав, що через 5 хвилин почнеться його улюблений урок фізкультури і його чекає м'яч та змагання з паралельним класом, тож він вдався до ще більшої зухвалості: він замінив

першу сторінку контрольної роботи, де було написано ім'я відмінника, аркушем паперу зі своїм ім'ям, а тому поклав чисті аркуші, здав роботу, натиснув кнопку пульта і побіг собі спокійнісінько до

спортзалу. Він навіть не задумався над тим, що робить велику шкоду своєму однокласнику. Він почувався таким сильним та непоборимим з цим чарівним пультом, що навіть і не замислювався, що, може, колись йому прийдеться гірко поплатитися за свої нечесні вчинки. І що той час уже не за горами.

(Далі буде)

Марія ЧУБІКА

В садах - наче в раю

В Чарівни Весни – три сини, три лицарі: Березень, Квітень і Травень. Старший, Березень, одягає голі гілки дерев у бруньки, сіро-жовті котики, які є вісниками християнського свята Великодня.

Квітень – приходиться до нас із святом усіх матерів і дарує нам перші ніжні квіти – проліски.

Вони обидва готують дорогу для меншого брата Травня, який одягає сади і поля в зелене царство трав і різнокольорових квітів. А ще він приносить нам теплі сонячні дні, коли діти можуть погратися, а старші – зайнятися господарськими справами.

Анночка та Надійка – сестрички. Гарного сонячного дня сиділи вони в садку, рвали квіточку і вплітали їх у вінок. Там були і сині, як безхмарне небо, і білі, і жовто-золотаві квіти. Із хвостиків кульбаби робили ланцюжки-оздобу. День був теплий, сонячний, немов літній.

– Дивися, Надійко, яке синє чисте небо, а хмаринки десь поховалися, щоб ми могли наплести віночків для всіх наших подружок, – мовила Анночка.

– Бачу, бачу, але ти поглянь у той бік саду, де лелеки походжають по зеленому царству, – відповіла Надійка, показуючи рукою й бік лелек.

Дівчатка й надалі зосереджені – плетуть і слухають щебетання різних пташок, яке переповнює весь сад.

А в саду так приємно сидіти, бо яблуні вбралися в біло-рожеві сукні, наче дівчата до шлюбу. Вони нібито змагаються із пребілими сукнями черешень, вишень, груш і слив.

Але на небесну блакить малу-помалу

насувалися кучеряві хмарки-овечки. Вони затулили собою ясне усміхнене гаряче сонечко. Пустун-вітерець повівав то з одної, то з іншої сторони, гойдав хмарами, які стали чорними і важкими. Десь далеко роздався гуркіт грому. Дівчатка поспішили зібрати свої квіткові прикраси, але бабуся-гроза вже завітала в село. Над їхніми головами роздався сильний гуркіт небесної колісниці і золоте світло, мов гострою шаблюкою, розрізало затьмарене бушуюче небо.

Сестрички рушили до хати, коли перші теплі краплини почали падати і мочити їм голівки, руки, віночки. Це було так приємно, що вони підставили і свої личенька.

Але гроза почала сердитися і лити, лити, мов із відра, і нагнала малих до хати.

Відгріміло. Хмаринки, виткані сонечком, розпливлися, вітер ущух або загуляв десь у інший край, а на небі з'явилося дивне кольорове коромисло через Тису.

Один його кінець був поза Кимпою, а другий пив воду із Тиси, що по цім боці Кимпи.

– Дівчатка, ану-ка ходіть подивіться, як веселівка (веселка) п'є воду, – покликала бабуся онучок.

– Це райдуга, – майже разом мовили вони.

– Це стрічка-семицвітка, бо має сім кольорів, – додав дідусь, задивившись і собі на прекрасне диво.

І от над селом уже простора безхмарна блакить. Сонечко весело усміхається і шле на землю своє тепло. Після такого теплового травневого дощу старожили вістять багатий урожай. Дай Бог!

А в саду лелеки спокійно, гордо піднявши голови, походжають по біло-зеленому царстві, немов у раю.

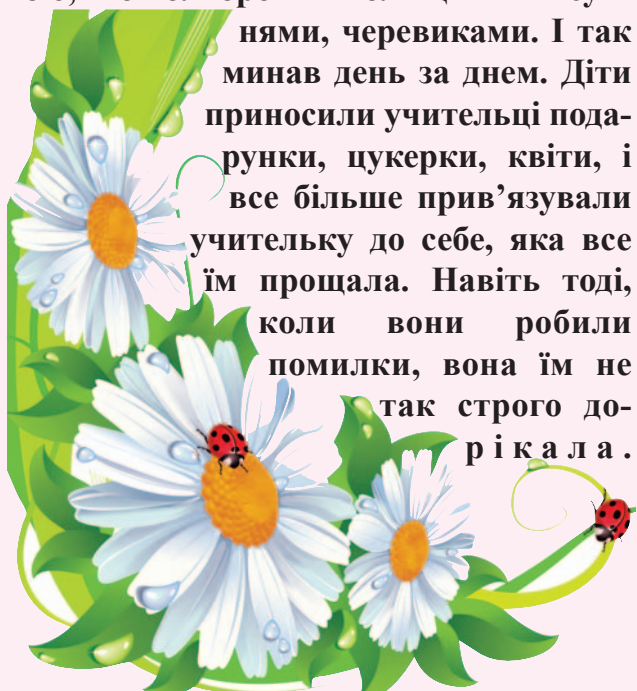
Василина ГОЛОВЧУК

Кому вдяка, а кому невдяка

(Продовження з попереднього числа)

І слово по слову вчителька розповіла мені, як у дитинстві вона зревнувала ромашці. Почувалась самітною, як і вона, і завжди допомагала, кому було потрібно. Вона ще з першого класу мріяла стати вчителькою. Отож почала розказувати:

– Маленька, біленька, із чорними очима дівчина із небагатої сім'ї. Пішла до школи у перший клас. Першого дня із нею прийшла і мама. Там їх зустріла молода красива вчителька із приємною усмішкою приймала своїх майбутніх учнів, і дівчина зразу полюбила її. Вчителька навіть не помітила її, скромненько вбрану дівчинку, яка стояла скраю і лише очима тихенько стежила за гуртом галасливих дітей, які оточили вчительку і стали хвалитись і пишатись своїми речами. Хто гарною сумкою, хто кольоровими олівцями чи сук-

нями, черевиками. І так минав день за днем. Діти приносили учительці подарунки, цукерки, квіти, і все більше прив'язували учительку до себе, яка все їм прощала. Навіть тоді, коли вони робили помилки, вона їм не так строго до- р і к а л а .

Більше випадало їй, майбутній учительці, яка тихо сиділа і стежила своїми чорними очима за нею. І навіть ті слова не обурювали її, адже і до неї зверталася часом вчителька.

Дівчинка була задоволена, для неї не мало значення, якими словами говорили їй, тому що вона була старанна, слухняна і вчилася досить добре.

Ще було трохи до літніх канікул і вчителька святкувала свій день народження. Діти довідались і прийшли до школи із букетами квітів, один кращий іншого. Та ще з подарунками.

Дівчинка теж спорядила букет квітів, які вона сама садила, поливала, доглядала їх, вкладала свою душу і серце, а тепер із радістю піднесе їх своїй улюбленій учительці.

На другий день дівчинка прийшла до школи і побачила свій букет на смітнику. Її серце завмерло на мить і по щоках покотилися гарячі сльозинки, адже вчителька не взяла їх, а прибиральниця викинула на смітник. Дівчинка схамулась, витерла сльози і пішла до класу. Вона поклялася більше ніколи не приносити вчительці квітів, адже вчителька не знає оцінити їх, її більше вабили ті букети купованих фальшивих квітів, які були придбані батьками і у які діти не вкладали любов, як вона.

На закінчення шкільного року дівчинка не принесла вчительці квітів, а заплела одну квітку-ромашку у свої коси, і так робила весь час, поки не закінчила початкову школу, і діти прозвали її Ромашкою або Квіткою.

(Далі буде)

Ірина МОЙСЕЙ

Найкраща мама

За В. Сухомлинським

З-за гори на горизонті
Вибігли проміння злотні,
Сонця диск піднявся мідний –
Починає день погідний.
Від нічного сну збудилась
Звірина, заметушилась,
Птаство дружно заспівало –
Новий божий день вітало.
Ліс, в жупан зелений вбраний,
Ранньою росою праний,
Зашумів, зрадівши днині:
«Буде ясно й тепло нині».

Серед лісу – дуб старезний,
В нього стовбур товстелезний,
В стовбурі – дупло глибоке,
Совеня в нім одиноке
У гнізді сидить, чекає,
Свою маму виглядає.
«Де ж вона так забарилась?» –
Совенятко зажурилось,
Виглянуло із дупла –
Бац! – і випало. Біда!..
Ще мале, літати не може,
Вдень не бачить. Хто поможе?
Совенятко налякалось,
Лісом бігало, металось,
Доки вибилось із сили,
Сіло і заголосило:
«Мамо рідна, нене, нене!
Швидше прилети до мене,
Забери мене додому!»
Птаство вчуло і малому
Радилось, як допомогти.
«Треба маму віднайти!
Взявсь до діла дятел прямо. –
А яка у тебе мама?»
«Моя мама – наймиліша,
Серед птахів найгарніша!»

Зглянулися всі питально...
«Ти нам опиши детально,
Може втямим, що і як», –
Пропонує мудрий грак.
«Що сказати вам? Як гоже,
Я на маму свою схоже».
Одні птахи здивувались,
Інші ледь не розсміялись.
«Теж така, як ти, вухата?» –
Хихотили горобчата.
«Справді, тут із ним морока, –
Підсумовує сорока. –
А скажи-но нам, маленький,
Як співає твоя ненька?»
«Я ще голосу такого
Гарного не чув ні в кого.
Мама «бугу-гу» співає», –
Совеня відповідає.
Соловей так розсміявся,
Що аж за живіт тримався:
«Оце пісня «бугу-гу»!
Ой тримайте, бо впаду!..»
Хоч малого всі жаліли,
Але більше не стерпіли –
Птаство все зареготало.
Раптом тихо-тихо стало...
Над юрбою тінь майнула –
Це ж сова! Крильми змахнула,
Сіла – і до пташеняти,
Щоб скоріш його обняти.
Втерла слізюньки малому
Й повела його додому.

Від пригод усіх втомившись
Совеня, лиш притулившись
До подушки, позіхнуло
І одразу же заснуло.
Цілий день воно проспало,
А як сонце вже сідало,
Аж надвечір пробудилось
І на маму задивилось:
«І чому птахи сміялись,
І чому так потішались?
Не було між них нікого
Теж красивого такого,
Як матуся. І я знаю:
В світі кращої немає!»

Всеволод НЕСТАЙКО

Пригоди їжачка Колька Колючки та його вірного друга й однокласника зайчика Косі Вуханя

(Продовження з 58 числа)

– Без зошита? На ведмежу? Ти що!

– Ну й що! Я тобі свого дам.

– А ти?

– А я викручусь. Ти ж знаєш!

Їжачок Колько Колючка виявився дуже здібний до мов. Усе схоплював на льоту. У нього було тепер таке ведмеже «р-р-р», що йому заздрих навіть Михайлик Ведмеденко. А Бурмило Михайлович ставив їжачкові самі п'ятірки.

– І ми ж поклялися виявляти характер! Ти що – забув!

– Тобі легко виявляти характер! У тебе портфель на місці, – зітхнув Кося.

– Та побігли швидше, а то вже дзвоник!

Кося ще раз зітхнув і поплентався за Кольком у клас.

Бурмило Михайлович одкрив журнал і подивився на клас поверх окулярів:

Хто не виконав завдання, піднесіть лапу! Всі завмерли. Лапи не підніс ніхто.

– Гарзд. Починаю викликати. Вовченко! «Ху! – полегше-но видихнув Кося.– Пронесло!»

– А скажи нам, Вовченко, що було задано на сьогодні.

– Е-е... на сьогодні було... е-е... задано... було на сьогодні... е-е. – Вовчик енергійно змахнув лапою знизу вгору (що означало: «Підкажіть, чорти, швидше!»).

– Провідміняти «ведмідь», – підказала Зіна Бебешко.

– Проведмежати... е-е... о-о... ведмін... – прохарамаркав Вовчик.

– Хе! – скривився Бурмило Михайлович.– Ну, давай, «ведмежай», артист! Тільки не підкажіть! Хай сам «ведмежає».

Вовчик Вовченко безпорадно озирнувся навколо й почав:

– Ну... ну... я... е-е... я – ведмідь, ти – ведмідь... він – ведмідь... Ми... е-е ведмеді... ви – ведмеді... вони – ведмеді...

– Овва! Багато вас, ведмедів, назбиралося, – усміхнувся директор.

Клас зареготав.

– Хе-хе-хе-хе-хе! – й собі дрібно засміявся Зайчик. Що й казати – приємно, коли твій ворог пече раків.

– Ану скажи, Вухань, як треба.

– Я... е-е... я... е-е... – забелькотів Кося.

– Ведмідь, ведмедя, ведмедю... – швидко зашепотів, підказуючи, Колько Колючка.

– Ведмідь... – механічно повторив Кося і замовк, від хвилювання не в змозі більше нічого сказати.

– І ти – ведмідь? – здивувався під загальний регіт класу Бурмило Михайлович.– Ну це вже занадто. Колючко!

– Ведмідь, ведмедя, ведмедю... – зататакав, як з кулемета, їжачок.

– Сідайте всі! – Бурмило Михайлович поправив на носі окуляри і взяв у лапу авторучку. – Значить, так... Вовченко – одиниця! Вухань – одиниця! Колючка – двійка... за підказку...

Переходимо до нового матеріалу.

– Пхе! – презирливо скривився Вовченко, сідаючи на місце. – Ну й нехай! Потрібна мені та ведмежа! І взагалі уроки! То тільки боягузи і ябеди уроки вчать!

Кося Вухань та Колько Колючка промовчали.

V

Після уроків Колько сказав Косі:

– Не переживай! виправимо! Ходімо краще в ліс та пошукаємо гарненько твого портфеля. Може, ти його просто погано шукав.

І друзі побігли в ліс. Портфеля не було. Але з-за куща раптом полинули звуки:

– Ля-ля-ля-ля!

Кося й Колько обережно розсунули віти.

За кущем на траві лежав учитель сольфеджіо Бегемот Гіпопотамович. Він тримав у зубах квітку, мрійливо дивився в небо і тихенько мугикав пісню без слів.

Серед усіх вчителів школи викладач сольфеджіо Бегемот Гіпопотамович був найбільший дивак.

Він ніколи не розлучався з мідною трубою, яка називалася красиво й урочисто – тромбон. Вона сяяла і вигравала на сонці так, що було боляче дивитися. Подейкували, що ця труба не мідна, а золота. Її так і називали – золотий тромбон. Коли Бегемот Гіпопотамович грав на золотому тромбоні, всі пташки в лісі припиняли спів і мовчки слухали.

Бегемот Гіпопотамович до безтяти любив музику. На першому ж уроці він сказав:

– Сольфеджіо – це найголовніший предмет з усіх предметів. Він розвиває слух, вчить співати по нотах, вчить глибоко розуміти музику. А музика – це найпрекрасніше з усього, що тільки є на світі.

І, широко роззявляючи свого величезного рота, в якому стирчали тільки два зуби, Бегемот Гіпопотамович заспівав:

– До! Ре! Мі! Фа! Соль! Ля! Сі!.. – прокашлявся і сказав: – З цих самих нот складається вся музика світу. От як вони звучать на тромбоні! – і він заграв на тромбоні, потім знову прокашлявся і сказав: – А от як вони пишуться! – і написав ноти на дошці. – А тепер будемо співати по нотах! – і він заспівав:

– До! Ре! Мі! Фа! Соль! Ля! Сі!.. Нумо заспіваймо всі!..

– До-о! Ре-е!.. – затягнули учні.

– Добре-е!.. – підхопив Бегемот Гіпопотамович.

Того, хто співав правильно, Бегемот Гіпопотамович називав «цяця-ляля» і частував цукеркою. Але то було нечасто. «Добре знають ноти тільки бегемоти!» – любив повторювати учитель сольфеджіо.

Кося Вухань був у Бегемота Гіпопотамовича «цяця-ляля», а Колько Колючка, на жаль, ні. Кося, як правильно казала мама-зайчиха, мав абсолютний слух і чув за п'ятсот метрів те, чого Колько й за десять метрів не чув. Бегемот Гіпопотамович дуже цінував Косині музичні здібності і казав, що Кося може стати навіть солістом.

Розгублені й здивовані поверталися вони додому.

Татові й мамі Кося сказав, що портфеля просто загубив. Батьки насварилися, але – робити нічого – придбали нового. І зошити й підручники теж.

(Далі буде)

Наші майбутні надії

Джорджіана НИКИФУРЮК

Рідна мова

Рідна мова розвіює біль,
Рідна мова допомагає здійснити ціль,
Рідна мова прикрашає життя.
О, це є рідна мова моя!

А нам як треба поступати..?
Рідну мову шанувати,
Щиро її доглядати
І з любов'ю розмовляти.

Рідна мова

Рідна мова є для мене –
Як сонечко для рослини,
Як троянда в квітнику,
Соловейко у садку.

Рідну мову буду зберігати,
Ніколи її не забувати,
Завжди поважати
Із гордістю розмовляти.

Чезара Ванеса КОСТЮК

Рідна мова

Рідна мова дорога,
милословна й ніжна.

Рідна мова – це родина,
найцінніша перлина.

Я родину поважаю
та рідну мову вивчаю.

Я мою родину люблю
Й рідну мову не забуду.

Казки народів світу

Золоторунна овечка

Грецька народна казка

Жив-був на світі цар. Було в нього троє синів. Після смерті царя двоє старших тільки те й робили, що розтринькували свої гроші в кав'ярнях. Незабаром вони залізли в борги.

А менший син був ошадливий. Він одружився, став царем. З часом у них народилася гарна-прегарна донька. Цар збудував для неї розкішний палац під землею. Там вона і жила.

А щоб ніхто не знав, де царівна, цар стратив майстра, який звів той палац, а потім видав наказ: «Хто знайде мою доньку, за того вона вийде заміж, а ні – тому вона голова з плечей».

Багато сміливців погодилося шукати царівну, але ніхто так її й не знайшов.

У цьому царстві жив бідний юнак. І йому схотілося спробувати щастя. Пішов він до мудреця і спитав, що йому робити.

– Тільки золоте руно може тобі допомогти, – відповів той.

Він допоміг хлопцеві влізти в овечу шкуру з золотою вовною і відвів до царя.

– Ти продаєш цю овечку? – спитав цар.

– Ні, царю, не продаю, але якщо вона вам подобається, я можу залишити її на три дні. Потім прийду по неї.

Цар, радий-радісінський, повів овечку до своєї доньки, щоб і вона розважилася трохи. Минали одну по одній золоті й срібні кімнати. Коли підійшли до останніх дверей, цар мовив:

– Впусти нас, земле!

Двері відчинилися. Знову пройшли багато кімнат. Зупинилися біля одних, цар мовив:

– Впусти нас, земле!

Знову самі відчинилися двері; посеред кімнати сиділа царівна, вся у сріблі.

Царівні дуже сподобалася овечка, а цар, побачивши, що донька трохи звеселіла, залишив овечку, а сам пішов до себе.

Вночі хлопець виліз з овечої шкури і розбудив царівну. Як побачила вона перед собою красеня, так відразу й покохала його. А потім і питає:

– Що тебе привело сюди, хлопче?

– Дізнався я, скільки юнаків віддають за тебе своє життя, то й вирішив будь-що тебе знайти.

– Це добре, що ти мене знайшов, але тепер мій батько оберне мене і служниць на гусей. Коли він спитає тебе, котра з них царівна, ти уважно дивися, я буду чистити на собі пір'я.

Минуло три дні, і мудрець прийшов до царя по овечку.

Що робити цареві? Пішов він до своєї доньки, а вона й каже:

– Спасибі тобі, батечку, мені було так весело з овечкою!

Цар відвів овечку до мудреця, і той пішов додому. Хлопець виліз із золотого руна – і до царя.

– Я знайду царівну, – мовив він.

– Жаль мені твоєї молодості, – відповів цар. – Скільки сміливців позбулися своєї голови, а ти кажеш – знайду! Не знайдеш ти царівни! Загинеш...

– Що буде, те й буде, я готовий віддати своє життя, але спочатку спробую знайти царівну.

Пішов хлопець по кімнатах, а цар за ним. Зупинилися біля великих дверей.

– Скажіть свої три слова, – попросив хлопець.

– Що мені сказати: палаце, палаце, палаце?

– Ні, інші: впусти нас, земле!

Проказав ці слова цар, і двері відчинилися. Цар од хвилювання тільки вуса посмикував.

Біля інших дверей сказали те ж саме; незабаром знайшли ту кімнату, де жила царівна.

– Добре, хлопче, – мовив цар. – Царівну ти знайшов. Але тепер свою доньку і служниць я оберну на гусей. Якщо вгадаєш, котра з них царівна, одружишся з нею.

Цар обернув доньку і служниць гусками та й питає хлопця:

– Котра з них царівна?

– Он та, що скубеться, – відповів хлопець.

Повінчали хлопця з царівною. І прожили вони довге щасливе життя.

Заданки

*В білий цвіт убрався сад,
Бджілки радо тут летять.
Перший грім гримить-гуркоче,
Тепло з ранку і до ночі!
В лузі вирости отави.
Це прийшов зелений ...*

(Травень)

*Повіває теплий вітер,
Сонце яскравіше світить,
Тане сніг, біжать струмочки, –
Хто назве цей місяць точно?*

(Березень)

*Три брати ідуть по світу –
Від зими назустріч літу.
Перший пройде – тане лід,
Другий пройде – всюди квіт,
Третій пройде – укрива
Землю шовкова трава!
Нерозлучні три брати.
Не стрічався з ними ти?*

(Березень, квітень, травень)

*Йде по річці льодохід,
Несе кригу, несе лід.
Перелітний птах вернувся,
У бору ведмідь проснувся.
В небі жайворон співає,
Холодів уже немає!
Ось і пролісок привітний.
Як цей місяць зветься?*

(Квітень)

І граємося, і вчилимося!

Телефон

(Поняття про види дієслів)

Кіт Мартин
І слон Мирон
Вдвох зробили
Телефон.
Цілу ніч
І цілий день
Чути в хаті:
– Дзінь-дзелень.

Дзвонить лев,
Ведмідь, куниця,
Заєць, вовк,
Їжак, лисиця.
Дуже раді
Кіт і слон,
Що зробили
Телефон.

I. Уважно прочитайте віршик, запам'ятайте, які дії кота Мартина та слона Мирона – закінчені (завершені, dokonані) чи незакінчені (незавершені, недоконані):

а) Вони зробили телефон. Коли вони його робили? У різний минулий час: перед тим, як говорити, а, може, вчора, позавчора чи раніше. Значить, вони його робили (не знаємо, скільки часу, як довго) у минулому часі, і закінчили (завершили, dokonали) свою роботу – зробили телефон;

б) *Тепер* (у момент, коли йде про них мова, сьогодні) вони *розмовляють* по телефону з різними дикими звірями, які *тепер* – *дзвонять* їм. Скільки триває ця дія-розвага? У віршику сказано, що «цілу ніч і цілий день», тобто вона не кінчається, постійно відбуваючись у теперішньому часі, у моменті, коли про неї йде мова;

в) Як *продовжуватиметься* казочка завтра, майбутнього дня (часу)? Напевно, дикі звірі *далі будуть дзвонити*, а кіт і слон *будуть відповідати*. Скільки триватиме ця дія і чи завершиться вона? Ні, не завершиться, бо звірям дуже сподобалася гра, і вона, напевно, *продовжуватиметься* безконечно, бо дикі звірі *безперервно будуть дзвонити* по телефону.

Все ж таки ця розмова може закінчитися і завтра, і майбутнього дня (часу)? Може, якщо хто-небудь із диких звірів *подзвонить раз, подзвонить вдруге* чи втретє, але ні кіт, ні слон не *відповість*.

II. Проведіть і ви подібну гру-розмову по телефону. Зорганізуйтеся парами. Кожна пара хай проб'є дірки на дні порожніх банок з-під кефіру, протягне крізь дірки нитку – і матиме телефон, як кіт Мартин і слон Мирон.

2. Проведіть по телефону дружню розмову про дію, яка *відбувалася* (чи *відбулася*) раніше теперішньої розмови, наприклад, *учора*, про працю на городі за таким зразком:

Петрик: Алло, Васильку, це я, Петрик. Що ти *робив* учора?

Василько: Здоров, Петрику. Учора я *копав* грядки.

Петрик: І ти *завершив* роботу, *докопав* грядки?

Василько: Ні, не *докопав* учора. Сьогодні (тепер) *копаю* далі.

Петрик: А *будеш копати* і завтра?

Василько: Авжеж, *буду копати*.

Петрик: Але я не знаю, чи завтра ти *закінчиш* (завершиши) свою роботу – чи *докопаєш* (скопаєш) грядки.

Василько: Постараюся, і знаю відтепер, що свою роботу *завершу* – *скопаю* всі грядки, щоб порадувати маму.

Примітка. Подібний діалог можна скласти з дієсловами читати книжку, співати пісню та ін.

Телефонна розмова кожної пари слухає ціла група (клас). Уважно слідкуйте за телефонною розмовою і коли помітите помилку – плесніть у долоні. Виграє та команда, яка вживатиме правильні форми дієслів, що виражають незавершену (недоконану) чи завершену (доконану) дію.

Подав І. Ребошанка

Михайло Гафія ТРАЙСТА

КАЗКА ПРО ЧЕРЕШНЮ

– Давним-давно, десь ген далеко-далеко, он там за тими горами, за якими ховається сонце, – розпочав свою казку вуйко Бойчук, – були великі сади, яких люди називали Царством плодкових дерев. А в тім царстві всі дерева цвіли і родили неперестанно, бо там не було холодної пори року, ані плотів поміж садами не було, бо люди так домовились, щоб діти могли гуляти і рвати плодів з якого дерева захочуть. Ніхто їм не забороняв цього ніколи.

Ми з Іванком глипнули один на одного, а далі на високий хвилястий пліт, який обгороджував Бойчуків сад із високими, широкими, як розкішні дуби черешнями, на яких вилискували червоні ягоди.

Немов угадавши нашу думку, вуйко Бойчук продовжив:

– Тільки один сад був обгороджений високим кам'яним муром. То був сад старої-престарої, злої-презлої баби-ворожки Черешні. Та й не знаю, чи можна називати його садом, бо в нім росло тільки одне єдине дерево, люди називали те дерево «червоно-чарівним», бо родило воно невеликі червоні плоди. Хто б міг сказати, що то за плоди? Які вони на смак, солодкі, гіркі? Навіть небесні птахи не знали про це, бо дерево стеріг старий чорний Ворон, який в одну мить, в лету, роздирав на шматки кожну пташинку, яка насмілювалась летіти понад садом баби Черешні.

Та одного разу чорного Ворона, який

кожного ранку летів з глечиком у дзьобі до криниці з живущою водою, хтось поранив стрілою у ліве крило. Упав бідний Ворон і по зеленій траві качається, смерті дожидає. Глечик з живущою водою розбився, немає звідки напитись, щоб ізцілювся. Так і знайшла його бідна дівчина сирітка, що ягнята випасала. Взяла бідного і стрілу з крила витягла, рану обмила і хустиною перев'язала, а в одному черепку краплю води живущої знайшла і до дзьоба Воронові піднесла. Одужав Ворон, подякував дівчині, обіцяв не забути її і полетів до саду баби

Черешні. А другого дня вранці дівчині сирітці чотири ягоди з червоно-чарівного дерева приніс.

Зраділа сирітка червоно-чарівним ягодам, яких ще ніхто з того царства не куштував, і їй теж стало жаль з них куштувати і почепила їх собі поза вуха. Але ті плоди були зачаровані лихою Черешнею, і вона вмить перекинулася в тоненьке струнке деревце з білим цвітом і червоними плодами.

І так уперше люди того краю скуштували з плодів чарівно-червоного деревця, яке прозвали Черешенькою. Їли ягоди, а кісточки сіяли в землю і так через кілька років у Царстві плодкових дерев забуяли черешневі сади, – закінчив казку вуйко Бойчук, а потім додав:

– Ну ідіть, ідіть їжте черешні, бо як бачу, ви вухами на казку, а очима на черешні.

Ми не чекали, щоб вуйко нас запрошував удруге, а помчали до черешень.

Сторінка народознавства

23 травня – Зелені Свята

Зелені свята – дуже давнє народне дохристиянське свято, яке символізує остаточний прихід літа.

З прийняттям християнства Зелені свята почали називатися ще й Трійцею, яка відзначалася на 50-й день після Паски і співпадала з Зеленою неділею.

Напередодні Зеленої неділі, у суботу, що називалася клечаною, хату, подвір'я та господарські будівлі прикрашали клечанням – зеленими гілками дерев. Гілки встромляли в стріху, на воротах, біля вікон, за ікони. Підлогу або долівку в хаті встеляли запашними травами: осокою, любистком, м'ятою, пижмою, ласкавцями, лепехою.

Як всі інші свята наших пращурів, Зелені свята базувалися на хліборобських традиціях. Але окрім культу Сонця і культу померлих предків, в основі Зелених свят лежав культ дерева і квітів.

До останнього століття в Україні окремі дерева вирізнялись від інших особливою шаною до них. Це дуб, ясень, явір, тополя, береза, липа. В окремих місцевостях навіть не можна було ламати гілля з дуба на клечання.

Культ дерева і лісу яскраво відбивався у підготовці до Зелених свят. По клечання до лісу їхав старший родини (у давнину, звичайно, старший роду).

Клечання забирали в хату, на обори,

стайні, хліви, несли в комори, клуні, на пасіку. На думку наших пращурів, у деревах оселялися душі рідних – померлих дідів-прадівів. Дід-Ладо – добрий Дух предків – опікунів роду – разом з гіллям-клечанням приходив до господи.

У Зелені свята в деяких місцевостях

України були звичаї, пов'язані зі священними деревами. Наприклад, на Лівобережжі був обряд водити тополю. Дівчата обирали поміж себе дівчину на тополю, прикрашали її намистом, стрічками та квітами, обличчя зав'язували хусткою, руки прив'язували до палиці і так водили по селу з гучними піснями. Кожний господар радо зустрі-

чав процесію і, приймаючи від неї добрі побажання (головним чином, приплоду худоби і гарного врожаю), щедро обдаровував учасників обряду.

Троїцькі розваги починалися з понеділка і тривали цілий тиждень. Зазвичай їх влаштовували в лісі чи в полі, на вигоні за селом. Подекуди молодіжні забави й танці проходили біля спеціальних лаштунків – ігорного дуба чи явора. Вони являли собою довгу жердину, до якої зверху горизонтально прикріплювали колесо, прикрашене квітами, гіллям, стрічками.

На Зелені свята, як і після Великодня, провідували померлих родичів, могили яких обсіпали клечаним зіллям.

По сунічки

Не поспішаючи

Слова Катерини Перелісної

Ми два ко-ши-ки взя - ли І з сест-рич-ко-ю піш - ли Че -рез

по-ле у лі - сок Назби - ра-ти я-гі - док.

Ми два кошики взяли
І з сестричкою пішли
Через поле у лісок
Назбирати ягідок.

Ну, та й гарні там сунічки!
Їх найбільше коло річки,
У траві – кругом пеньків...
Все збирав би, їв та їв!

Вже як сонечко сідало,
Ми про кошики згадали –
Назбирали, скільки встигли,
І додому вже аж бігли.

Розмалюй сторінку

Зроби власними руками!

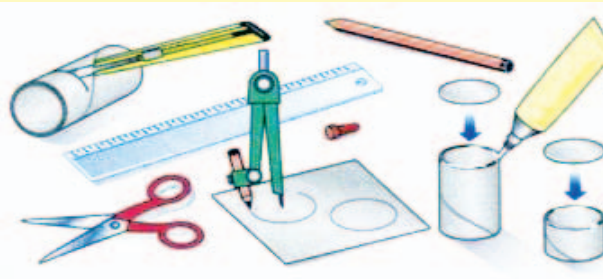
Свинка-скарбничка

Необхідні матеріали: картонні трубки різного розміру від рулонів фольги і туалетного паперу, щільний папір, пробки, фарби, «бігаючі очі», сірники, ніж, клей, ножиці, простий олівець, циркуль, викрійка.

Якщо у вас немає картонної трубки потрібного розміру, її можна зробити, скрутивши лист щільного паперу.

1. Щоб зробити тулуб, розріжте трубку від рулону туалетного паперу на дві частини, відступивши від краю на 3 см. Накресліть на щільному папері і виріжте 2 круги. Приклейте

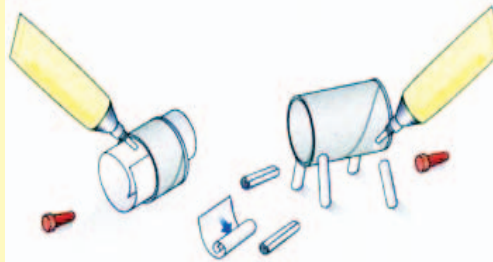
їх до одного з кінців кожної трубки.

2. Від найменшої трубки відріжте кусок завдовжки 2 см, щоб зробити ніс. Накресліть і виріжте круг діаметром, рівним діаметру трубки. Зробіть у ньому 2 отвори (ніздрі), дираколом і приклейте це дно до маленької

трубки, отже у вас вийшов ніс до голови.

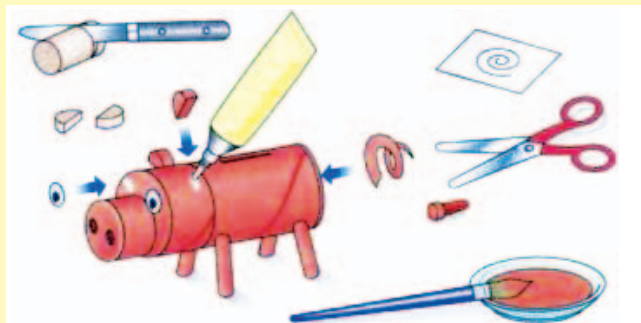
3. Зі щільного паперу виріжте смужку 4x16 см. Заверніть її у рулон і приклейте всередину трубки-голови так, щоб виступав краєчок на 1 см. Ноги зробіть зі щільного паперу, згорнувши його

в щільні трубочки, і приклейте їх до трубки тулуба. Висота передніх ніг –

3 см, задніх – 2 см.

4. Відріжте кружечок від пробки і розріжте його навпіл, щоб зробити вуха. Приклейте їх до голови. Зробіть на спині проріз 3x0,5 см на спині свинки-скарбнички. Пофарбуйте її і наклейте «бігають очі». Перенесіть викрійку хвоста на щільний папір і виріжте спіраль. Пофарбуйте хвіст і приклейте до тулуба.

Скарбничку-корову можна зробити за тією ж схемою. Щоб зробити ніс, відріжте кусок трубки довжиною 1 см і діаметром 3,5 см. Ноги – на 1 см довші, ніж у поросяти (відповідно, 3 і 4 см). Щоб зробити вим'я, відріжте шматок пробки, застроміть в нього 4 верхівки сірника і пофарбуйте в рожевий колір. Корову пофарбуйте чорною та білою фарбами.

Переклала Л. Дорош,
джерело: www.cluclu.ru

Пішаємося нашими дітьми!

Любі діти!

Ось вже літо-літечко. Жайвір у небі пісню виводить, соловейко цілу ніч тривожить чарівним трелем. Скоро сінокоси почнуться, коса зашумить у густій траві. Яка розкіш, яка благодать!

А ще 1 червня – Міжнародний день захисту дітей. Шана вам, добрі діти, зичимо вам козацького здоров'я, наснаги і щасливих канікул.

Хай вам весело відпочивається. Але й про книжку не забувайте.

Щастя вам усім!

**Джорджіана Никифурюк,
переможниця I премії
на «Дні Рідної Мови»**

**Ніколета-Міхаєла Ткач,
8 років, с. Майдан**

Учні 5-го класу Балківської школи